

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Historický úvod do služeb elektronických komunikací

Tento článek by mohl nést rovněž název „Historický úvod do telekomunikací“, neboť pojem „telekomunikace“ širší veřejnost stále používá jako synonymum pojmu „služeb elektronických komunikací“. Nebo též název „Historický úvod do telegrafu/telefonu“, a to podle toho, v jaké vývojové etapě lidstva se daná problematika bude zkoumat.

Někdy se v tomto kontextu nesprávně hovoří o nově vzniklém právu elektronických komunikací. Ve své podstatě se ale nejedná o samostatné a specifické právní odvětví, ale pouze o vyčlenění právních norem správního a soukromého práva, které se váží ke konkrétnímu sektoru ekonomiky. Z toho důvodu i zde platí obecná právní pravidla a principy (nejen) občanského práva, jako je např. princip smluvní volnosti a svobody či ochrana slabší smluvní strany, spotřebitele nevyjímaje.

Základní právní úpravou je zákon č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZEK“), který je jak soukromoprávní, tak veřejnoprávní normou a jsou v něm upraveny mimo jiné vztahy mezi účastníkem a podnikatelem či spory o povinnosti účastníka k finančnímu plnění vyplývající ze smlouvy o poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikacích (§ 129 ZEK).

Ve věci fenoménu interdisciplinárního prolínání se soukromého a veřejného práva nelze než souhlasit, např. se stanoviskem Staši: *„Ukazuje se, že striktní pojmání dualismu veřejného a soukromého práva a zejména snaha o jeho „důsledné“ promítání do právního řádu přináší řadu sotva rozumně řešitelných problémů. Co se nedaří při tvorbě práva, nelze dohnat, popřípadě lze jen zdánlivě a na čas dohnat při jeho aplikaci.“*^[1] V historii vzniknuvší striktní teoretickoprávní rozdělování práva na právo veřejné a soukromé (tzv. dualismus práva)^[2] se v současné době ukazuje jako již přežitě, neboť dnes můžeme pozorovat, jak se soukromé právo prolíná s právem veřejným a obráceně. Důkazem tohoto jevu může být, že z pohledu současné právní teorie mezi veřejným a soukromým právem již nestojí žádná „čínská zeď“^[3], ale že se do soukromého práva promítá veřejný zájem, který zákonodárce spatřuje jako nezbytný, či alespoň vhodný, což je případ i této sektorové úpravy.

Služba elektronických komunikací bývá zpravidla službou úplatnou. Spočívá zcela nebo převážně v přenosu signálů (nikoliv obsahu, viz níže) po sítích elektronických komunikací, včetně telekomunikačních služeb a přenosových služeb v sítích používaných pro rozhlasové a televizní vysílání a v sítích kabelové televize, s výjimkou služeb, které nabízejí obsah prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací nebo vykonávají redakční dohled nad obsahem přenášeným sítěmi a poskytovaným službami elektronických komunikací. Nezahrnuje služby informační společnosti, které nespočívají zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací [§ 2 písm. n) ZEK + § 2 zákona o některých službách informační společnosti]. Zákonodárce tedy zcela jasně chtěl **vyjmout obsah služeb** poskytovaných prostřednictvím sítí elektronických komunikací (např. zakoupení elektronické jízdenky pro městskou hromadnou dopravu pomocí prémiové SMS).

Veřejně dostupnou službou elektronických komunikací je služba elektronických komunikací, z jejíhož využívání není nikdo předem vyloučen [§ 2 písm. p) ZEK].

Historicky se zprávy šířily rychlostí pěšího posla nebo posla na koni. To se změnilo až příchodem prvních bubnů (tamtamů), hlásných věží či kouřových signálů. Posléze se informace šířily daleko

rychleji, a to díky objevu optického a následně i elektromagnetického telegrafu. A konečně díky zásadnímu rychlému přechodu z telegrafu na telefon a následné první světové válce, která urychlila veškerý pokrok obecně, vznikla potřeba začít regulovat některé činnosti související s touto oblastí.[4]

Již od roku 1923 byla v prvním zákoně o telegrafech pravomoc rozhodovat stížnosti o používání telegrafů, vyměření telegrafních nebo telefonních poplatků, jakož i o žádostech o jejich vrácení, vyjmuta z obecné pravomoci obecných soudů a byla přidělena do působnosti Ředitelství pošt a telegrafů.[5] Vyloučení pravomoci soudů se tak stalo pro české země příznačné, a (proto) je tomu tak i v současné právní úpravě, ve které je přidělena pravomoc Českému telekomunikačnímu úřadu (dále jen „ČTÚ“) k rozhodování účastnických sporů (§ 129 ZEK).

Praxe se ve věci příslušnosti o rozhodování smluvních pokut na úseku elektronických komunikací rovněž musela vypořádat s otázkou, kdy je příslušný soud a kdy ČTÚ. *„Judikatura se ustálila v názoru, že „při posuzování pravomoci k rozhodování sporů na úseku elektronických komunikací, jejichž předmětem je právě nárok na smluvní pokutu, je nutné se zabývat povinností, která byla porušena. Vztah mezi porušenou povinností a nárokem na smluvní pokutu je totiž vztahem mezi příčinou a následkem; nelze je posuzovat odděleně. Porušení povinnosti je základní podmínkou pro stanovení, zda existuje nárok na smluvní pokutu. Pokud se jedná o porušení povinnosti vyplývající ze smlouvy mezi osobou vykonávající komunikační činnost a účastníkem, ve kterém si tyto subjekty dohodly smluvní pokutu pro případ, že účastník neuhradí cenu za poskytnutou službu, pak je k rozhodování o smluvní pokutě příslušný Úřad. Neuhrazení ceny za poskytnuté služby je porušením zákona o elektronických komunikacích a nárok na smluvní pokutu s tímto porušením přímo souvisí.“*[6] V případě vymáhání nároku na smluvní pokutu za nevrácené zapůjčené zařízení potřebné k příjmu signálu bude příslušný obecný soud, jelikož v tomto případě se nejedná o spor o otázce související se samotným poskytováním služeb elektronických komunikací a ani o ujednáních na tyto otázky úzce navazujících.[7] Tuto skutečnost lze hodnotit pozitivně. Je tím zachováno právo účastníka (tedy i spotřebitele) na rychlou právní ochranu, jelikož ČTÚ má na vydání rozhodnutí lhůtu, jejíž dodržení ze strany obecných soudů si lze stěžít představit (§ 129 odst. 1 ZEK).

Dále byla tímto zákonem stanovena povinnost zachovat telefonní tajemství. Tato povinnost však postupem času ustupovala oznamovací povinnosti hlásit některé druhy trestných činů.[8]

Zásadní liberalizaci a demonopolizaci socialistického zákona č. [110/1964](#) Sb., o telekomunikacích, přinesla až velká dílčí novela po sametové revoluci. Stála na zásadách stanovených v dokumentu *„Green Paper on the development of the common market for telecommunications services and equipment“*, jenž byl přijat Komisí ES v roce 1987.[9] Tento dokument lze považovat za zahájení etapy regulace pomocí směrnic a nařízení EU, které regulují právo elektronických komunikací dodnes.[10] Cílem této novely bylo zejména umožnit podnikatelskou činnost v telekomunikacích i soukromým subjektům, čímž došlo k odstranění monopolu organizace spojů.[11]

Zákon č. [150/1992](#) Sb. nově definoval telekomunikační službu a telefonní službu, které začal rozlišovat z důvodu technického pokroku a z důvodu souladu se směrnicemi ES. Dne 1. ledna 1993 byl zřízen ČTÚ coby šestá sekce Ministerstva hospodářství, který převzal výkon státní správy v oboru telekomunikací od Federálního ministerstva spojů.[12]

Značně technologicky zastaralý zákon, který byl psán tak, aby vyhovoval co nejvíce monopolnímu telekomunikačnímu prostředí, odrazil investory. Ti měli na přelomu tisíciletí velký zájem o dynamicky se rozvíjející odvětví, bylo proto potřeba přijmout zákon – zákon č. [151/2000](#) Sb., o telekomunikacích, který vnesl potřebnou právní jistotu podnikatelům a zajistil lepší ochranu spotřebitelů. Nakonec se to povedlo tak napůl. Každopádně však tímto zákonem došlo ke zřízení nezávislého regulátora trhu telekomunikací, a to ČTÚ, jak jej známe dnes.[13]

V roce 2002 byl schválen Evropský regulační rámec pro elektronické komunikace, a proto bylo potřeba přijmout další novou právní úpravu. Tou je dosud platný a účinný ZEK, který reflektuje technologický rozvoj a zavádí novou terminologii v podobě „elektronických komunikací“ namísto „telekomunikací“. Pojem elektronické komunikace je pojmem širším oproti dosavadní terminologii. Tím pádem také vhodnějším pro označení předmětu právní úpravy, který čím dál více splýval s informačními technologiemi. Lépe reflektuje skutečnost, že se nyní již poskytují např. i služby vysokorychlostního přístupu do veřejné sítě internetu. Tento zákon měl pomoci při naplňování cílů stanovených Evropským summitem v Lisabonu roku 2000. Jinými slovy měl pomoci k dosažení stavu, ve kterém bude EU nejvíce konkurenceschopnou ekonomikou na světě.[\[14\]](#) Do zákona byla též upravena problematika ochrany spotřebitele (uživatelé), která má přispívat k zajištění poskytování vysoce kvalitních a cenově dostupných služeb elektronických komunikací.[\[15\]](#)

V současné době nastala další etapa vývoje tohoto sektoru ekonomiky, neboť ke dni 1. 1. 2022 došlo k nabytí účinnosti další novely ZEK v podobě zákona č. [374/2021](#) Sb., kterou došlo k implementaci Evropského kodexu pro elektronické komunikace. Přínosy této novely budou rozebrány a popsány v některé z dalších statí.

Mgr. Daniel Martiška,
Legal Counsel

[\[1\]](#) STAŠA, Josef. Vztah mezi povahou a důsledky správní činnosti z hlediska právního dualismu. In: HANDRLICA, Jakub et al. Veřejné právo a právo soukromé: Aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s. 108.

[\[2\]](#) GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6. aktualizované vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 116 an.

[\[3\]](#) Detailněji zejména nálezy ÚS ČR sp. zn. Pl. ÚS 33/2000 ze dne 10. ledna 2001.

[\[4\]](#) ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 11–13.

[\[5\]](#) Ustanovení § 13 odst. 1 a 2 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

[\[6\]](#) VLACHOVÁ, Barbora. Zákon o elektronických komunikacích. Komentář 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 12.

[7] Rozsudek NSS ČR sp. zn. Konf 40/2008-6 ze dne 1. října 2008 a Rozsudek NSS ČR sp. zn. Konf 6/2005-11 ze dne 31. května 2006.

[8] ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 16.

[9] Green Paper on the development of the common market for telecommunications services and equipment [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupný >>> [zde](#).

[10] ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 21-22.

[11] Dle definice v § 1 odst. 3 zákona č. [110/1964](#) Sb., o telekomunikacích, ve znění zákona č. [150/1992](#) Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. [110/1964](#) Sb., o telekomunikacích, byly organizace spojů právnické osoby, jež byly pověřeny příslušným orgánem státní správy telekomunikací ke zřizování a provozování přenosových cest pro přepravu všech druhů informací pomocí telekomunikačních zařízení kromě zařízení pro jednosměrné šíření rozhlasových a televizních programů po vedení, zařízení pro poskytování telefonní služby, vysílacích rádiových zařízení rozhlasových a televizních pro vysílání provozovatelů ze zákona.

[12] ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 23.

[13] Srov. ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 24-25.

[14] Viz PRESIDENCY CONCLUSIONS FROM LISBON EUROPEAN COUNCIL 23 AND 24 MARCH 2000 [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupný >>> [zde](#).

[15] ACSAY, Ludovít. Právo elektronických komunikací v ČR. Brno, 2009/2010. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Katedra právní teorie, s. 31-32.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)

- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)
- [Mezinárodní přemístění nezletilého dítěte](#)
- [Poučovací povinnost soudu a překvapivé rozhodnutí](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatele](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)